

Studijní opora

Název předmětu: Zabezpečení personálu a infrastruktury logistiky

Garant předmětu: prof. Ing. Aleš Komár CSc.

Obsah:

Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků	2
1.1 Zákonná úprava	2
2. Hlavní principy poskytování ochranných prostředků	3
2.1 Rizika.....	3
2.2 Co se považuje za ochranné prostředky	4
2.3 Kdy poskytnout ochranné prostředky	5
2.4 Koho vybavit ochrannými prostředky	6
3. Výběr ochranných prostředků	6
3.1 Poskytování ochranných prostředků.....	7
3.2 Vyřazování ochranných prostředků	8
3.3 Odpovědnost za ztrátu ochranných prostředků	8
4. Používání ochranných prostředků a další souvislosti	9
4.1 Údržba, opravy a čištění ochranných prostředků	10
4.2 Shrnutí platných pravidel.....	11
5. Kategorizace OOP	12
5.1 Postupy posuzování shody pro OOP	12
5.2 Kategorie OOP	13
5.3 Rozdělení osobních ochranných prostředků podle druhů a kategorií.....	15
6. Mycí čistící a desinfekční prostředky	24
7. Závěr	25

Zpracoval: kpt. Ing. Michal Zelenák

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků

Právní úprava pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, platná do roku 1995, byla založena resortními předpisy, které v rámci svých pravomocí vydávaly ústřední orgány státní správy pro řízené organizace. Jednalo se o tzv. vzorové seznamy OOPP. Tato praxe byla v podstatě založena na jednotném vybavení zaměstnanců stejných nebo obdobných profesí. Tento původní, zcela neadresný způsob poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, byl vývojově překonán, zejména vlivem uskutečněných rozsáhlých privatizačních a transformačních procesů.

Narůstající počet zaměstnavatelů, kteří nemají žádný nadřízený ústřední orgán, způsobil, že pokračování dosavadní praxe, založené na resortních seznamech, bylo stále více problematické. Tento důvod postupně narostl do rozměrů, které nebylo možné řešit jinak, než změnou celkového koncepčního přístupu. Změna se projevila vydáním vyhlášky č. 204/1994 Sb., kterou se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a mycích, čistících a dezinfekčních prostředků. Vyhláška byla od 1. 1. 2002 nahrazena nařízením vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků. Nařízením je zároveň do našeho právního řádu zavedena evropská směrnice č. 89/656/EHS, o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání osobních ochranných prostředků zaměstnanci při práci.

1.1 Zákonná úprava

Základním zákonným předpisem, který ukládá povinnost vybavovat zaměstnance osobními ochrannými pracovními prostředky, je zákoník práce. V ustanoveních § 104 odst. 1 až 6 je stanoveno, že nelze-li rizika odstranit nebo dostatečně omezit technickými prostředky nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky.

Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené prováděcím právním předpisem. Tímto předpisem je nařízení vlády č. 21/2003 Sb. Zákoník práce dále stanoví, že v prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Název projektu: Inovace magisterského studijního programu Fakulty ekonomiky a managementu

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/2.2.00/28.0326

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

nebo znečištění, poskytuje zaměstnavatel jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv.

Zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnancům mycí, čisticí a dezinfekční prostředky na základě zhodnocení rozsahu znečištění zaměstnanců při práci nebo jejich ohrožení dráždivými látkami a na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem, též ochranné nápoje

Zaměstnavatel je povinen udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání.

Osobní ochranné pracovní prostředky, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje poskytne zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně podle vlastního seznamu zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce. Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním.

Vláda stanoví nařízením rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů. Uvedeným nařízením je již zmiňované NV č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků.

2. Hlavní principy poskytování ochranných prostředků

Nařízení č. 495/2001 Sb. ukládá zaměstnavatelům zpracovat a v případě potřeby aktualizovat vlastní (podnikový) seznam pro poskytování, jehož základem je zhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce na jednotlivých pracovištích. Koncepce této právní úpravy vychází z toho, že předpis pouze vymezuje pojem osobních ochranných pracovních prostředků a stanovuje základní principy pro jejich poskytování s tím, že konkrétní úprava bude provedena v působnosti jednotlivých zaměstnavatelů. Z uvedeného je zřejmé, že vlastní výběr a přidělování ochranných prostředků zabezpečuje zaměstnavatel na podkladě skutečného výskytu pracovních rizik, která na zaměstnance působí nebo mohou působit.

2.1 Rizika

Hlavní druhy rizik, kterým je zaměstnanec vystaven v průběhu pracovního procesu, lze rozdělit na fyzikální, chemická a biologická, viz rovněž příloha č. 1 nařízení vlády č. 495/2001 Sb.

Největší oblast pokrývají rizika fyzikální, která jsou na rozdíl od rizik chemických či

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

biologických, většinou snadno identifikovatelná již na základě běžného posouzení. Jde např. o pády z vyvýšených pracovišť, příp. do prohlubní, pády materiálu, předmětů a břemen, včetně zasažení drobnými úlomky materiálu při rozbití předmětů, zranění způsobená ostrými hranami nebo vyčnívajícími hroty, pády v pracovních či dopravních prostorách, zejména na kluzkých a znečištěných komunikacích, zachycení vozidly při pohybu na komunikacích nebo v kolejišti, či práce s vibrujícími nástroji.

K chemickým rizikům patří např. nebezpečí otravy a poleptání různými chemikáliemi, parami či plyny, postřikání a potřísnění agresivními žraviny, kyselinami, pryskyřicemi, nebezpečí výbuchu plynů a par, práce v prašném prostředí, s jedy, a omamnými látkami.

Biologická rizika se vyskytují zejména v prostředí výskytu nejrůznějších choroboplodných virů, bakterií a infekcí, ohrožující zejména pracovníky ve zdravotnictví a zemědělství. Škodlivost jejich působení lze zjistit většinou na základě znalostí o jejich nejvyšších přípustných koncentracích, ve vazbě na příslušná odborná měření.

2.2 Co se považuje za ochranné prostředky

Nařízení vlády neobsahuje definici osobních ochranných pracovních prostředků, neboť je již obsažena v zákoníku práce § 104 (1). Za OOPP lze považovat všechny prostředky určené k tomu, aby se jejich používáním zaměstnanci chránili před riziky, která by mohla ohrozit jejich život, bezpečnost nebo zdraví při práci. Jak již bylo zmíněno, považuje se za tyto prostředky též pracovní oděv nebo obuv, poskytovaný zaměstnancům v prostředí, v němž dochází k mimořádnému opotřebení nebo znečištění. Jsou to tedy práce vykonávané na pracovištích, kde není nutná ochrana života nebo zdraví zaměstnanců, ale kde se pracuje v prostředí vyvolávajícím zvýšené náklady na pracovní oděv či obuv. Nařízení úmyslně blíže nestanovuje meze zmíněného druhu opotřebení a znečištění, což vzhledem k povahové různorodosti vykonávaných prací a podmínek vyskytujících se na pracovištích, ani nebylo možné. Bude proto rozhodující konkrétní posouzení a zhodnocení podmínek vykonávané práce. Orientačním měřítkem by mohl být výkon takové práce, při níž dojde k totálnímu (absolutnímu) znehodnocení pracovního oděvu či obuvi za dobu kratší než jeden rok.

Osobními ochrannými pracovními prostředky pro účely zmíněného nařízení vlády naopak nejsou:

běžné pracovní oděvy a obuv, které nejsou určeny k ochraně zdraví zaměstnanců před riziky a které nepodléhají při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

výstroj a vybavení záchranných sborů a služeb vykonávajících činnost podle zvláštních právních předpisů,

speciální ochranné prostředky používané v armádě nebo pořádkových a bezpečnostních silách,

výstroj a vybavení používané při provozu na pozemních komunikacích

sportovní výstroj a vybavení,

ochranné prostředky určené pro sebeobranu,

prostředky pro zjišťování a signalizování rizik a škodlivin na pracovišti.

Za samozřejmost je považováno, že za ochranný prostředek se nepovažuje ani běžný pracovní oděv a obuv. Tato samozřejmost není v žádném předpisu výslovně uvedena, čehož důsledkem mnohdy je, že zaměstnanci nosí v práci to, co již dávno vyřadili z běžného odívání, bez ohledu na požadavky bezpečnosti práce. Povinnost být při práci řádně ustrojen je možné dovodit ze znění ustanovení § 106 odst. 4 zákoníku práce. Zde je mimo jiné stanoveno, že každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví, zejména je povinen dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení a tato svévolně neměnit a nevyřazovat z provozu.

Povinnost řádného pracovního ustrojení lze dovodit též z § 249 odst. 1 zákoníku práce „zaměstnanec je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví a majetku. “. Vhodný pracovní oděv a obuv patří tedy k jedné ze základních zásad bezpečného chování na pracovišti.

2.3 Kdy poskytnout ochranné prostředky

Zásadně a bezodkladně tehdy, nelze-li rizika práce vyloučit nebo dostatečně omezit technickými prostředky kolektivní ochrany nebo jinými vhodnějšími opatřeními. Přednost tedy mají tato opatření, např. instalace větracího nebo odsávacího zařízení, odlučovačů škodlivých emisí, zavedení bezpečnějších pracovních či technologických postupů, změna organizace práce, úprava pracovního prostředí apod. Zaměstnavatel si musí být vědom toho, že ochranné prostředky jsou sekundární ochranou, že jsou nákladné na pořízení i údržbu a nikdy nemohou zcela nahradit bezpečné a zdravé podmínky práce.

Režim poskytování ochranných prostředků, tak jak vyplývá z právní úpravy, je založen na principu, že rozhodujícím odpovědným subjektem je zaměstnavatel. Ten podle zákona musí poskytovat zaměstnancům k bezplatnému používání příslušné ochranné prostředky, udržovat je v použitelném stavu a kontrolovat, zda je

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zaměstnanci skutečně při práci používají. Nezajistí-li zaměstnavatel potřebné ochranné prostředky, vystavuje se mnoha nebezpečím od odebrání živnostenského oprávnění, uzavření svého podniku až po trestní stíhání v případě vzniku úrazu či jiného poškození zdraví.

2.4 Koho vybavit ochrannými prostředky

Ustanovení § 104 zákoníku práce hovoří o tom, že nelze-li rizika odstranit, poskytne zaměstnavatel povinně zaměstnancům OOPP. To znamená, že není rozhodující funkční zařazení, ale skutečnost, že zaměstnanec je vystaven působení (expozici) rizika. V přiměřeném rozsahu se poskytují tedy např. i technicko-hospodářským pracovníkům, pracovníkům pověřeným kontrolní činností apod., pokud se vyskytují nebo pracují v prostředí rizika. Tam kde zaměstnanci vykonávají práci s rizikem po převážnou část pracovní doby, poskytuje jim zaměstnavatel tyto prostředky do trvalého užívání. Pracují-li, nebo vykonávají-li nějakou činnost v tomto prostředí pouze nepravidelně nebo výjimečně, musí je zaměstnavatel vybavit na dobu nezbytně nutnou.

Jako zaměstnanci v hlavním pracovním poměru musí být vybaveni i ti, s nimiž zaměstnavatel uzavřel dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr, přichází-li v úvahu ochrana proti vyskytujícím se rizikům. Podle ustanovení § 101 odst. 5 zákoníku práce zaměstnavatel zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci všech osob, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích. Je proto také povinen v případě potřeby vybavit i je ochrannými prostředky. Tato povinnost se přiměřeně vztahuje i na zaměstnance cizích podniků, pokud je dostatečně nevybavil jejich zaměstnavatel, kterému tato povinnost přísluší především. Na to by mělo být pamatováno již při uzavírání smluv týkajících se dodávek příslušných prací.

Podle zákona č. 309/2006 Sb. § 12 se požadavky zákoníku práce týkající se OOPP (§ 104) vztahují i na zaměstnavatele, který je fyzickou osobou a sám též pracuje, na fyzickou osobu, která provozuje samostatně výdělečnou činnost, atd.

3. Výběr ochranných prostředků

Správný výběr ochranných prostředků má velký význam, neboť ovlivňuje jak spolehlivost ochrany zdraví při práci, tak ekonomiku provozu. Měl by ho proto provádět kvalifikovaný odborník. Základním vodítkem je riziko, před nímž má ochranný prostředek chránit. Poměrně jednoduché je to na vyhlášených rizikových pracovištích, kde je riziko pod určitou kontrolou. Obtížnější je to na pracovištích, která mají proměnlivý charakter, kde se druh rizika a míra jeho působení může měnit. Zásadně je třeba vycházet ze znalostí parametrů a vlastností ochranných prostředků

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

a konfrontovat je s požadavky a funkcí, která se od nich vzhledem k působnosti vyskytujících se rizik očekává. Důležitá je též délka životnosti a náročnost údržby, což značně ovlivňuje provozní nákladovost.

Samozřejmým požadavkem je používání OOPP, jejichž vlastnosti odpovídají požadavkům nařízení vlády č. 21/2003 Sb., u nichž je tedy vydáno prohlášení o shodě, a také další náležitosti odpovídají požadavkům technických předpisů, jak je uvedeno v předchozí kapitole.

V současnosti je na trhu velké množství OOPP od výrobců z České republiky i ze zahraničí. Pokud je na nich umístěna značka CE, což znamená, že splňují požadavky NV č. 21/2003 Sb. a zároveň evropské směrnice 89/686/EEC, je možno je používat bez dalších doplňujících certifikátů. Důležitý je ale návod na používání, který musí být v českém jazyce a musí obsahovat řadu náležitostí, které jsou uloženy výše uvedenými předpisy a příslušnými evropskými normami. Především je potřeba, aby byly v návodu jasně deklarovány ochranné vlastnosti výrobku. Podle těchto ochranných vlastností může zaměstnavatel posoudit, zda je nabízený OOPP vhodný pro použití v konkrétních podmínkách na konkrétním pracovišti.

3.1 Poskytování ochranných prostředků

Jak již bylo uvedeno, poskytuje zaměstnavatel ochranné prostředky v závislosti na rizicích vyskytujících se na jeho pracovištích nebo při práci jeho zaměstnanců. Za samozřejmé se považuje, že musí přihlížet též k požadavkům stanoveným zvláštními předpisy. Všeobecně je vyžadováno, aby ochranné prostředky byly po celou dobu používání účinné proti vyskytujícím se rizikům a odpovídaly podmínkám na pracovišti, aby při jejich přidělování byly respektovány ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců a v případě potřeby byly přizpůsobeny jejich fyzickým předpokladům.

Ochranné prostředky poskytnuté zaměstnavatelem zůstávají jeho majetkem. Jejich přidělování zaměstnancům k osobnímu užívání je bezplatné. Je ponecháno na zaměstnavateli, aby s ohledem na četnost a závažnost rizik vyskytujících se na pracovištích, jakož i s ohledem na charakter vykonávané práce a vlastnosti ochranných prostředků, stanovil způsob, podmínky a dobu jejich používání. Půjde-li o ochranu života a zdraví, bude nutné vyměnit používané ochranné prostředky za jiné ihned po ztrátě jejich funkčních vlastností. U ostatních ochranných prostředků bude důležitá stanovená doba jejich životnosti. I v těchto případech však lze v případě potřeby přikročit k jejich předčasné výměně, půjde-li např. o jejich špatnou kvalitu, nebo opotřebení v důsledku používání ve zvlášť obtížných podmínkách. Obecně však platí, že ochranné prostředky se vyměňují až po ztrátě účinnosti (funkčnosti) těch předcházejících, nebo když jejich používáním vzniká pro

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zaměstnanec další riziko (např. přidělená ochranná obuv sice zaměstnanec doposud chrání, ale odlepuje se u ní podrážka).

Zaniknou-li podmínky pro vybavení zaměstnanců ochrannými prostředky, např. na základě rozvázání pracovního poměru, je zaměstnavatel oprávněn vyžadovat jejich vrácení ve stavu, který odpovídá jejich přiměřenému opotřebení.

3.2 Vyřazování ochranných prostředků

Současná právní úprava ponechává na zvážení zaměstnavatele, zda vyřazené ochranné prostředky ponechá zaměstnanci, nebo s nimi naloží jiným způsobem. Opětovnému poskytnutí jinému zaměstnanci však musí předcházet příslušné vydezinfikování, vyprání apod., zabraňující přenosu infekčních nemocí. Jestliže zaměstnanec např. při rozvázání pracovního poměru odevzdá zaměstnavateli ještě použitelné ochranné prostředky, není zaměstnavatel oprávněn na něm požadovat, aby si je ponechal a uhradil jejich zůstatkovou hodnotu (nejčastěji se to stává u obuvi a oděvu). Pokud by však šlo o oboustranný zájem na odprodání - odkoupení použitých ochranných prostředků, nic tomu nebrání.

Zaměstnavatel má právo požadovat na zaměstnanci náhradu za zaviněnou ztrátu nebo zaviněné poškození ochranného prostředku. Zkušenosti opakovaně potvrzují, že může dojít k předčasnému opotřebení těchto prostředků, i to, že zaměstnanec se často snaží odevzdat namísto běžně opotřebovaných ochranných prostředků (většinou se jedná o obuv a oděv) jiné prostředky, s úmyslem ty lepší si ponechat. Každý takový případ je třeba přezkoumat. Může se totiž stát, že již v krátké době po vydání dojde k příslušnému znehodnocení v důsledku nekvalitní výroby, nebo že zaměstnavatel k tomuto znehodnocení přispěl například tím, že nezajistil vhodné místo pro uložení.

Při likvidaci použitých některých ochranných prostředků, například filtrů, respirátorů apod., je třeba dbát předpisů na ochranu životního prostředí, neboť v některých případech mohly být při používání kontaminovány vysoce jedovatými látkami.

3.3 Odpovědnost za ztrátu ochranných prostředků

Odpovědnost vyplývá z ustanovení § 250 zákoníku práce. Zaměstnanec odpovídá za ztrátu poskytnutých ochranných pracovních prostředků, stejně tak jako jiných předmětů, které mu zaměstnavatel svěřil na písemné potvrzení. Své odpovědnosti se může zprostit, jestliže prokáže, že ztráta vznikla zcela nebo zčásti bez jeho zavinění. Podmínkou odpovědnosti je tedy existence písemného potvrzení, jímž je jasně označen předmět (konkrétní ochranný prostředek), který byl zaměstnanci svěřen. Odpovědnost podle zmíněného ustanovení předpokládá, že jde o předmět, který

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zaměstnanec výlučně používá sám a má možnost zabezpečit jeho ochranu. Není tomu tak, když ochranný prostředek používají i jiní zaměstnanci v rámci své pracovní činnosti, např. plášť proti dešti, ochranné brýle apod.

Zaměstnanec je povinen vzniklou škodu nahradit v plné výši, jestliže ji způsobil zaviněnou ztrátou, nesprávným nebo nedbalým zacházením, ale též v případě, kdy nelze zjistit, proč ke ztrátě došlo. Zaměstnavatel není povinen zaměstnanci ztrátu prokazovat. Důkazní břemeno je na zaměstnanci, on musí prokázat, že ztráta vznikla bez jeho zavinění. Výše škody vychází z ceny ochranného prostředku v době jeho poškození, zaměstnavatel musí tedy přihlížet k délce používání a s tím spojeného opotřebení ochranného prostředku. Byla-li škoda způsobena také zaměstnavatelem, je zaměstnanec povinen uhradit pouze poměrnou část vzniklé škody, podle míry svého zavinění.

Podle § 251 (2) neodpovídá zaměstnanec za škodu, kterou způsobil při odvracení škody hrozící zaměstnavateli nebo nebezpečí přímo hrozícího životu nebo zdraví, jestliže tento stav sám úmyslně nevyvolal a počínal si přitom způsobem přiměřeným okolnostem.

Zaměstnavatel může požadovat náhradu škody při ztrátě ochranných prostředků či jejich nevrácení i v souvislosti s uskutečněným rozvázáním pracovního poměru. Skutečnost, že zaměstnanec již není v pracovním poměru, neznamena, že byl ukončen zmíněný druh odpovědnosti za způsobenou škodu. Hodnota nevrácených ochranných prostředků může být po zaměstnanci požadována občanskoprávní cestou.

Z uvedeného je zřejmé, že v zájmu zaměstnavatele by mělo být, aby ochranné prostředky byly zaměstnancům vydávány na písemné potvrzení. Ostatně mít tento doklad je nutné jak pro různé kontrolní orgány, tak zejména pro účely prokázání, že zaměstnanec, který utrpěl pracovní úraz, byl vůči rizikům své práce dostatečně vybaven. Z příslušného evidenčního listu by mělo vyplývat: jméno a příjmení zaměstnance, jeho evidenční číslo, vykonávaná profese, včetně dalších činností, jimiž je zaměstnanec pověřován např. zámečnick-svářeč, druh přiděleného ochranného prostředku, důvod přidělení - před kterými riziky má chránit, předpokládaná vynášecí doba, datum předání a podpis zaměstnance potvrzující převzetí

4. Používání ochranných prostředků a další souvislosti

Z ustanovení § 106 odst. 1 zákoníku práce mimo jiné vyplývá, že zaměstnanci mají právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o nevyhnutelných rizicích své práce a na informace o opatřeních na ochranu před

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

jejich působením. Z odstavce 4 pak vyplývá, že každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci.

V souvislosti s naší tematikou je tedy povinen dodržovat předpisy a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a používat při práci osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení. Jestliže zaměstnanec přidělený ochranný prostředek při práci nepoužívá, vědomě se tím dopouští porušení předpisu. Pokud zaměstnavatel prokáže, že používání ochranného prostředku vyžadoval, může se v případě vzniklé újmy na zdraví u takového zaměstnance (většinou následkem pracovního úrazu) zprostit své zákonné odpovědnosti, ve smyslu ustanovení § 366 odst.1 a 2 zákoníku práce.

Zaměstnanci musí vědět, jaké ochranné prostředky musí vzhledem k rizikům své práce a podmínkám na pracovišti používat a jak mají s nimi zacházet. U složitějších prostředků (např. u prostředků osobního zajištění určených pro práce ve výškách) je často nezbytný i příslušný zácvik. Jestliže zaměstnavatel řádně nevybaví zaměstnance pro výkon jejich práce a ti se mohou důvodně domnívat, že výkon jejich práce je tím bezprostředně a vážně ohrožen, mají právo tuto práci odmítnout (§ 106 odst. 2 zákoníku práce).

4.1 Údržba, opravy a čištění ochranných prostředků

Denní údržbu běžného charakteru si provádějí zaměstnanci sami, zaměstnavatel by je však měl v případě potřeby poučit, jak mají s ochrannými prostředky odborně zacházet a provádět jejich údržbu. Ostatní údržba, praní, opravy apod., přísluší zaměstnavateli. Na to pamatuje § 104 odst. 4 zákoníku práce jejich povinností udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu, tedy tak, aby je zaměstnanci měli k dispozici v nezávadném stavu.

Údržbu je třeba provádět způsobem doporučeným výrobcem příslušného ochranného prostředku, aby nedocházelo k jeho předčasnému znehodnocení. Praxe ukazuje, že méně nákladná a celkově vhodnější je údržba v podnikovém zařízení, a to zejména proto, že je dostatečně znám původ znehodnocení ochranného prostředku, umožňující používat adekvátně vhodného čisticího postupu. Pokud by zaměstnavatel svou povinnost udržovat ochranné prostředky v použitelném stavu nemohl plnit, musí zaměstnancům příslušné plnění alespoň zabezpečit, např. proplácením účtů za služby, které si sami zabezpečili. Jestliže jsou zaměstnanci nuceni prát a opravovat si ochranné oděvy doma, přísluší jim úhrada vynaložených nákladů. V praxi se osvědčilo zavedení paušálních úhrad. Výše této úhrady by měla být zakotvena v kolektivní smlouvě nebo stanovena ve vnitřním předpisu.

Je třeba upozornit na skutečnost, že při praní či opravách je nutno přihlížet na ochranné vlastnosti OOPP, které tím nesmějí být dotčeny.

4.2 Shrnutí platných pravidel

Osobní ochranné pracovní prostředky jsou prostředky určené k tomu, aby se jejich používáním zaměstnanci chránili před riziky, která by mohla ohrozit jejich život, bezpečnost nebo zdraví při práci. Zaměstnancům v prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění, poskytuje zaměstnavatel jako ochranné prostředky též pracovní oděv nebo obuv.

Poskytovat lze pouze ty ochranné prostředky, které splňují podmínky stanovené zvláštním právním předpisem.

Ochranné prostředky se poskytují tehdy, nelze-li rizika práce vyloučit nebo dostatečně omezit technickými prostředky kolektivní ochrany nebo jinými vhodnými opatřeními, metodami a postupy organizace práce.

Přidělené ochranné prostředky musí být dostatečně účinné vůči rizikům, přičemž jejich používání nesmí představovat další riziko.

Tam, kde existuje více rizik a je nutné používat několik ochranných prostředků, musí být tyto prostředky vzájemně slučitelné.

Rozsah vybavení pracovníků ochrannými prostředky musí odpovídat povaze práce a pracovním podmínkám.

Podmínky používání ochranných prostředků, zejména doby, po kterou jsou používány, musí být stanoveny na základě závažnosti rizika, četnosti rizika, pracovní zátěže a parametrů ochranného prostředku.

Ochranný prostředek je zásadně určen pro osobní používání. Pokud okolnosti vyžadují, aby tentýž prostředek používala více než jedna osoba, musí být učiněna opatření k tomu, aby toto používání nevytvářelo zdravotní nebo hygienický problém.

Ochranné prostředky musí zaměstnavatel poskytovat bezplatně a zajišťovat, aby byly udržovány v dobrém provozním stavu.

Povinnost zaměstnavatele poskytovat ochranné prostředky nelze nahrazovat peněžitým plněním.

Zaměstnavatel je povinen vypracovat, na základě analýzy rizik a konkrétních podmínek na pracovištích, vlastní seznam povolání a pracovních činností pro poskytování ochranných prostředků a toto poskytování organizačně zabezpečit.

Zaměstnavatel poskytuje ochranné prostředky i učňům, pracovníkům s pracovním poměrem na dobu určitou (brigádníkům, sezónním pracovníkům) a jiným osobám

vyskytujícím se s jeho vědomím na pracovišti.

Zaměstnavatel musí informovat zaměstnance o rizicích, před kterým je má používání poskytovaných prostředků chránit.

Zaměstnavatel, je-li to nutné, musí seznámit zaměstnance o způsobech používání ochranných prostředků.

Ochranné prostředky musí být používány, udržovány, opravovány v souladu s návody k jejich použití.

Zaměstnanci musí používat ochranné prostředky v souladu s příkazy a pokyny zaměstnavatele, a to výhradně při těch činnostech, pro které jim byly přiděleny.

Zaměstnanci nesmí používat nefunkční ochranné prostředky a jsou povinni oznámit závady na nich. Drobnou denní údržbu ochranných prostředků provádějí zaměstnanci sami, přičemž potřebné prostředky jim poskytuje zaměstnavatel.

Výdaje na pořízení a udržování ochranných prostředků jsou nákladovou položkou, která je daňově uznatelná.

Práva a povinnosti týkající se poskytování a používání ochranných prostředků se vztahují i na samostatně podnikající fyzické osoby a jim případně pomáhající (spolupracující) rodinné příslušníky.

Používání ochranných prostředků při práci je třeba věnovat náležitou pozornost a podle potřeby včas aktualizovat příslušné interní pokyny, zejména seznam zpracovaný pro jejich poskytování.

5. Kategorizace OOP

Kategorizace OOP vychází z příručky zpracované stálým výborem pro OOP, ustaveným v rámci Komise 89/391/EHS. Měl by pomoci vyjasnit rozřazování OOP do jednotlivých kategorií. Ze zařazení do kategorie vyplývá i potřebný postup posuzování shody.

5.1 Postupy posuzování shody pro OOP

Pro osobní ochranné prostředky zařazené do certifikační kategorie I výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce vystavuje na svou vlastní odpovědnost ES prohlášení o shodě, viz zákon č. 22/1997 Sb. v platném znění, § 12 odst. 3 písm. a),

Pro osobní ochranné prostředky zařazené do certifikační kategorie II musí výrobce nebo zplnomocněný zástupce vystavit ES prohlášení o shodě na základě vydání certifikátu ES přezkoušení typu vystaveného notifikovanou osobou, viz zákon č.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

22/1997 Sb. v platném znění § 12 odst. 3 písm. b),

Pro osobní ochranné prostředky zařazené do certifikační kategorie III musí výrobce nebo zplnomocněný zástupce vystavit ES prohlášení o shodě na základě vydání certifikátu ES přezkoušení typu (viz bod b) a navíc musí zajišťovat pravidelné každoroční kontroly, viz zákon č. 22/1997 Sb. v platném znění, § 12 odst. 3 písm. d) nebo písm. f). Tyto kontroly musí provádět rovněž notifikovaná osoba a to buď ta, která vydala certifikát, nebo jiná.

5.2 Kategorie OOP

Kategorie I:

Viz nařízení vlády č. 21/2003 Sb. § 3 odst. 2. - Za osobní ochranné prostředky jednoduché konstrukce se považují zejména osobní ochranné prostředky určené pro ochranu jejich uživatele proti:

mechanickému působení, jehož účinky jsou povrchové (např. zahradnické rukavice, náprstky) nebo

slabě agresivním čisticím prostředkům, jejichž působení lze snadno vyloučit, (např. ochranné rukavice proti zředěným čisticím prostředkům) nebo

rizikům při manipulaci s horkými předměty, které nevystaví uživatele teplotám převyšujícím 50°C nebo nebezpečným nárazům, (např. rukavice, zástěry pro profesionální používání) nebo

klimatickým vlivům, které však nejsou extrémní, (např. pokrývka hlavy, sezónní oděv, obuv) nebo

drobnějším nárazům a vibracím, které nemohou způsobit zranění životně důležitých částí těla a jejichž účinek nemůže způsobit poškození s trvalými následky, (např. lehká ochrana hlavy proti skalpování vlasů, rukavice, lehká obuv) nebo

slunečnímu záření (např. protisluneční brýle).

Kategorie II:

Osobní ochranné prostředky v druhé kategorii jsou definovány jako ty, které nespadají do kategorie I ani III.

Kategorie III:

Viz nařízení vlády č. 21/2003 Sb. § 3 odst. 3. - Kontrola výrobku ES systémem řízení jakosti výrobku nebo systémem zajištění ES jakosti výroby prostřednictvím dohledu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

se provádí u osobních ochranných prostředků, které jsou určeny k ochraně života či k ochraně proti rizikům, která mohou vážně a trvale poškodit zdraví, a u kterých může výrobce nebo dovozce předpokládat, že tato nebezpečí není uživatel schopen včas rozpoznat. Za takové osobní ochranné prostředky se považují zejména:

osobní ochranné prostředky k ochraně dýchacích orgánů s filtry proti dráždivým, nebezpečným, toxickým nebo radioaktivním aerosolům obsahujícím pevné nebo kapalné částice nebo proti plynům,

osobní ochranné prostředky k ochraně dýchacích orgánů zajišťující plnou izolaci vůči okolní atmosféře, včetně dýchacích přístrojů pro potápění,

osobní ochranné prostředky poskytující pouze časově omezenou ochranu proti chemickým škodlivinám nebo proti ionizujícímu záření,

osobní ochranné prostředky pro použití v horkých prostředích, s účinky srovnatelnými se vzduchem o teplotě 100 °C nebo vyšší, ve kterých může vznikat nebezpečí od infračerveného záření, plamenů nebo rozstřiku velkého množství roztaveného materiálu,

osobní ochranné prostředky pro použití v chladných prostředích, s účinky srovnatelnými se vzduchem o teplotě -50 °C nebo nižší,

osobní ochranné prostředky chránící před pádem z výšky nebo do hloubky,

osobní ochranné prostředky proti rizikům vytvářeným elektřinou a nebezpečným napětím nebo izolační osobní ochranné prostředky užívané při práci při vysokém napětí.

Kategorie 0

Kromě uvedených kategorií existují OOP, na které se nařízení vlády nevztahuje. Viz nařízení vlády č. 21/2003 Sb. příloha č. 1. Pro tyto OOP je použito označení kategorie 0. Tato kategorie je uvedena i v případech, kdy se nejedná o OOP.

Osobní ochranné prostředky navrhované a vyráběné speciálně pro použití v armádě nebo v pořádkových a bezpečnostních silách (např. přilby, štíty).

Osobní ochranné prostředky pro sebeobranu (např. aerosolové rozprašovače, osobní zastrašující prostředky).

Osobní ochranné prostředky navrhované a vyráběné pro soukromé používání na ochranu proti:

nepříznivým povětrnostním podmínkám (např. pokrývky hlavy, sezónní oděvy, obuv, deštníky),

páře a vodě (např. rukavice pro mytí nádobí),

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

teplu (např. rukavice).

Osobní ochranné prostředky, které nejsou nošeny trvale, určené pro ochranu nebo záchranu osob na lodích nebo v letadlech

Přilby a štíty určené pro uživatele motorových vozidel, která mají dvě nebo tři kola

5.3 Rozdělení osobních ochranných prostředků podle druhů a kategorií

V následujících tabulkách jsou OOP podrobněji rozčleněny a je uvedeno jejich rozřazení do jednotlivých kategorií. Toto rozdělení nemá právní podklad, je však uznáváno v zemích EU i v České republice.

1 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU SLUCHU	Certifikační kategorie
1.1 Všechny prostředky pro ochranu sluchu (uvnitř nebo vně ucha)	II
2 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU OČÍ	Certifikační kategorie
2.1 Všechny prostředky pro ochranu očí a filtry	II
s výjimkou:	
2.2 Filtry nebo prostředky pro ochranu očí pro použití v prostředí s vysokou teplotou jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě 100 °C a více, a který může a nemusí být charakterizován přítomností infračerveného záření, plamene nebo dopadu velkého množství roztaveného materiálu	III
2.3 Filtry nebo prostředky pro ochranu očí zajišťující ochranu proti ionizačnímu záření	III
2.4 Filtry nebo prostředky pro ochranu očí konstruované a vyráběné proti ohrožení elektřinou	III
2.5 Brýle a masky pro plavání a/nebo potápění	I
2.6 Filtry a prostředky pro ochranu očí konstruované a vyráběné na	I

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ochranu proti slunečnímu záření, protisluneční brýle bez korekčních vlastností, pro neprofesionální i profesionální použití	
2.7 Lyžařské brýle všech typů, s výjimkou korekčních	I
2.8 Korekční brýle včetně korekčních protislunečních brýlí. <i>Poznámka:</i> <i>Pokud mají brýle další ochranné vlastnosti, kromě ochrany proti slunečnímu záření (např. proti nárazu, odletujícím abrasivním částicím, atd.), jsou v důsledku těchto ochranných vlastností zařazeny jako osobní ochranné prostředky do kategorie, odpovídající příslušnému riziku</i>	0
2.9 Hledí vestavěné do přileb, konstruované a vyráběné pro použití na dvou- a tříkolových motorových dopravních prostředcích	0
3 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU PROTI PÁDŮM Z VÝŠKY	Certifikační kategorie
3.1 Veškeré ochranné prostředky konstruované a vyráběné pro ochranu proti pádům z výšky, pro soukromé nebo profesionální používání (práce ve výškách, pády z lodí, vysokohorská turistika, horolezectví, speleologie atd.). <i>Poznámka:</i> <i>Mezi členskými státy existují některé odlišné názory na kategorizaci OOP pro ochranu proti pádu. V případě problémů je potřeba obrátit se na představitele členských států.</i>	III
4 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU HLAVY	Certifikační kategorie
4.1 Všechny přilby, včetně sportovních přileb	II
s výjimkou:	
4.2 Přilby konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s vysokou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě 100 °C a více, a který může a nemusí být charakterizován přítomností	III

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

infračerveného záření, plamene nebo dopadu velkého množství roztaveného materiálu	
4.3 Přilby konstruované a vyráběné pro ochranu proti ohrožení elektřinou	III
4.4 Lehké pokrývky hlavy konstruované a vyráběné pro ochranu vlasů	I
4.5 Přilby konstruované a vyráběné pro používání na dvou- nebo tříkolových motorových vozidlech, včetně přileb pro motoristické závody	0
4.6 Přilby konstruované a vyráběné pro používání v armádě nebo v policejní a pořádkové službě	0
5 PROSTŘEDKY PRO ČÁSTEČNOU NEBO ÚPLNOU OCHRANU OBLIČEJE	Certifikační kategorie
5.1 Všechny prostředky	II
s výjimkou:	
5.2 Prostředky konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s vysokou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě 100 °C a více, a který může a nemusí být charakterizován přítomností infračerveného záření, plamene nebo dopadu velkého množství roztaveného materiálu	III
5.3 Prostředky konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s nízkou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě -50 °C a méně	III
5.4 Prostředky konstruované a vyráběné pro ochranu proti ohrožení elektřinou	III
5.5 Hledí konstruované a vyráběné pro zabudování do přileb používaných na dvou- nebo tříkolových vozidlech, včetně zorníků pro motoristické závody;	0
6 OCHRANNÉ ODĚVY	Certifikační

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	kategorie
6.1 Všechny oděvy a/nebo příslušenství konstruované a vyráběné pro zajištění specifické ochranné funkce	II
s výjimkou:	
6.2 Oděvy a/nebo příslušenství konstruované a vyráběné pro ochranu proti ohrožení elektřinou	III
6.3 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s vysokou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě 100 °C a více, a který může a nemusí být charakterizován přítomností infračerveného záření, plamene nebo dopadu velkého množství roztaveného materiálu	III
6.4 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s nízkou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě -50 °C a méně	III
6.5 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro poskytování časově omezené ochrany ¹⁾ proti chemickým látkám nebo proti ionizujícímu záření ¹⁾ Výrobce musí uvést chemickou látku, proti které je ochrana účinná a dobu poskytované ochrany	III
6.6 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro úplnou izolaci uživatele od okolního ovzduší	III
6.7 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro nebo profesionální použití na ochranu proti povětrnostním podmínkám, které nejsou výjimečné nebo extrémní	I
6.8 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné na ochranu proti povrchově působícím mechanickým vlivům	I

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6.9 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro manipulaci s horkými předměty, jejichž teplota je nejvýše 50° C nebo kde není riziko nebezpečného nárazu	I
6.10 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro použití v armádě nebo policejní a pořádkové službě, včetně neprůstřelných oděvů nebo vest, oděvů chránících proti biologickou kontaminací nebo ionizujícím zářením	0
6.11 Oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro soukromé používání pro ochranu proti povětrnostním podmínkám, které nejsou výjimečné nebo extrémní	0
6.12 Běžné oděvy a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) nebo sportovní oděvy a/nebo příslušenství (neposkytující specifickou ochranu), včetně uniforem	0
7 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU DÝCHACÍCH ORGÁNŮ	Certifikační kategorie
7.1 Všechny prostředky pro ochranu dýchacích orgánů konstruované a vyráběné pro ochranu proti tuhým a kapalným aerosolům nebo proti plynům ²⁾ ; všechny prostředky konstruované a vyráběné jako plně izolující uživatele od okolního ovzduší; všechny prostředky konstruované a vyráběné pro použití při potápění <i>²⁾ Výrobce musí uvést údaje o ochranných vlastnostech prostředku a dobu jeho používání nebo údaje, které umožní uživateli stanovit bez jakéhokoliv rizika, že končí doba použitelnosti ochranného prostředku</i>	III
s výjimkou:	
7.2 Všechny prostředky pro ochranu dýchacích orgánů konstruované a vyráběné pro použití v armádě nebo policejní a pořádkové službě	0
7.3 Chirurgické masky ³⁾ <i>³⁾ Pokud tyto masky slouží pro ochranu nositele proti bakteriální nebo</i>	0

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

virové infekci atd., zařazují se do certifikační kategorie III (spíše pro osobní ochranu než pro medicínální použití)

8 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU NOHOU A/NEBO CHODIDEL A PROSTŘEDKY ZABRAŇUJÍCÍ UKLOUZNUTÍ

8.1 Všechny prostředky a/nebo příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro ochranu nohou a/nebo chodidel a protikluzné prostředky

II

s výjimkou:

8.2 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro ochranu proti ohrožení elektřinou při pracích pod nebezpečným napětím, nebo pro izolaci vůči vysokému napětí

III

8.3 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s vysokou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě 100 °C a více, a který může a nemusí být charakterizován přítomností infračerveného záření, plamene nebo dopadu velkého množství roztaveného materiálu

III

8.4 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s nízkou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě -50 °C a méně

III

8.5 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro poskytování časově omezené ochrany ⁴⁾ proti chemickým látkám nebo proti ionizujícímu záření

III

⁴⁾ Výrobce musí uvést údaje proti které chemikálii, nebo výrobku je ochrana účinná a dobu poskytované ochrany

8.6 Sportovní výbava (především obuv) a/nebo jejich příslušenství

I

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

(odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro ochranu proti vnějším nárazům	
8.7 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro profesionální používání pro ochranu proti povětrnostním podmínkám, které nejsou ani výjimečné, ani extrémní	I
8.8 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro ochranu proti povětrnostním podmínkám, pro soukromé používání a/nebo pro sportovní činnost	0
8.9 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro používání v armádě nebo v policejní a pořádkové službě pro ochranu proti biologickým rizikům nebo proti ionizujícímu záření	0
8.10 Některá obuv, zejména sportovní, obsahující součásti tlumící nárazy při chůzi, běhu, atd., případně zajišťující dobrou přilnavost a stabilitu ⁵⁾ . Tyto součásti jsou považovány za součásti zvyšující pohodlí <i>⁵⁾ Do této kategorie patří zejména obuv pro kopanou, ragby, běžecká obuv s hřeby</i>	0
9 PROSTŘEDKY PRO OCHRANU RUKOU A PAŽÍ	Certifikační kategorie
9.1 Všechny prostředky ⁶⁾ a/nebo jejich příslušenství konstruované a vyráběné pro ochranu paží a/nebo rukou <i>⁶⁾ Tyto ochranné prostředky zahrnují veškeré prostředky chránící ruce nebo jejich části, zejména rukavice, bezprsté rukavice, palcové rukavice, prostředky chránící jen prsty nebo jen dlaně atd</i>	II
s výjimkou:	
9.2 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro ochranu proti ohrožení elektřinou	III

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

při pracích pod nebezpečným napětím, nebo zajišťující izolaci vůči vysokému napětí	
9.3 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s vysokou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě 100 °C a více, a který může a nemusí být charakterizován přítomností infračerveného záření, plamene nebo dopadu velkého množství roztaveného materiálu, včetně prostředků pro hasiče	III
9.4 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro použití v prostředí s nízkou teplotou, jehož účinek je srovnatelný s působením vzduchu o teplotě -50 °C a méně	III
9.5 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro poskytování časově omezené ochrany ⁷⁾ proti chemickým látkám, nebo proti ionizujícímu záření <i>⁷⁾ Výrobce musí uvést údaje proti které chemikálii nebo výrobku je ochrana účinná a dobu poskytované ochrany</i>	III
9.6 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro profesionální použití chránicí proti čistícím prostředkům se slabým účinkem (čisticí a prací prostředky atd.)	I
9.7 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro ochranu proti mechanickým povrchově působícím vlivům (píchnutí při šití, zahradnické práce, nečisté práce, sport atd.)	I
9.8 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené), konstruované a vyráběné pro profesionální použití, chránicí proti rizikům při manipulaci s horkými předměty, jejichž teplota je nejvýše 50 °C, nebo kde není riziko nebezpečného nárazu a prostředky chránicí uživatele proti nevýjimečným nízkým venkovním teplotám	I

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

9.9 Rukavice a ochranné prsty pro medicínské použití ve styku s pacientem	0
9.10 Rukavice konstruované a vyráběné pro soukromé používání jako ochrana proti vlhkosti a proti teplu a chladu, které však nejsou extrémní	0
9.11 Prostředky a/nebo jejich příslušenství (odnímatelné nebo pevně připojené) konstruované a vyráběné pro používání v armádě nebo v policejní a pořádkové službě pro ochranu proti biologickými riziky nebo proti ionizujícímu záření	0
10 PROSTŘEDKY NAVRŽENÉ K ZABRÁNĚNÍ UTOPENÍ NEBO UŽÍVANÉ JAKO NADNÁŠECÍ POMŮCKY	Certifikační kategorie
10.1 Všechny prostředky navržené a vyráběné pro zamezení utonutí nebo užívané jako nadnášecí pomůcky, včetně plovacích pomůcek a nafukovacích plováků, které nejsou považovány za hračky (pro použití výhradně v mělké vodě)	II
s výjimkou:	
10.2 Záchranné kruhy a plovací vesty, určené pro použití ve stavu nouze, pro pasažéry lodní a letecké dopravy ⁸⁾ <i>⁸⁾ Názvy "lod" a "letadlo" se pro účely této směrnice vztahují pouze na ty, které jsou určeny pro dopravu osob a na námořní plavidla spadající pod mezinárodní úmluvu IMO. Sportovní motorová a plachetní plavidla, rybářské lodě, lodě pro průmyslové použití, atd. nepatří do této kategorie</i>	0
11 OCHRANA PROTI OHROŽENÍ ELEKTŘINOU	Certifikační kategorie
11.1 Pro informaci: Prostředky určené pro ochranu proti ohrožení elektřinou jsou uvedeny ve všech již dříve uvedených tabulkách <i>Poznámka: Nebezpečné napětí je definováno jako napětí vyšší než 50 V pro střídavý proud, nebo 75 V pro stejnosměrný proud</i>	III

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

s výjimkou:	
11.2 Ruční izolační nástroje	0

6. Mycí čisticí a desinfekční prostředky

K předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění poskytne zaměstnavatel desinfekční prostředky. Za desinfekční prostředky se považují též ochranné masti s desinfekčním účinkem.

Zaměstnancům, kteří přicházejí do styku s látkami, jež mohou způsobit podráždění pokožky nebo znečištění zaměstnance, poskytne zaměstnavatel podle druhu látky mycí a čisticí prostředky, jejichž doporučené množství je uvedeno v tabulce, případně regenerační krémy a masti.

Příklady druhů prací z hlediska znečištění

Druhy prací	Příklady profesí a profesních činností
Práce velmi nečistá	asfaltéři, lakýrníci, vulkanizéři, deratizéři, galvanizéři, hlubinná těžba, obsluha kotelen na pevná paliva, obsluha a údržba zemních strojů, obsluha a údržba strojních zařízení, hutníci
Práce nečistá	Seřizovači, vazači, řidič nákladních vozidel, traktorů a zemědělských strojů, zedníci, montéři, stavební dělníci, obsluha stavebních strojů, lesní a zemědělské dělníci, kováři, provozní chemici, dělníci v potravinářské výrobě, řezníci, uzenáři, svářeči, chovatelé zvířat, obsluha kovoobráběcích strojů, práce ve zdravotnictví způsobujících podráždění pokožky
Práce méně čistá	Mistři, pracovníci technické kontroly, jeřábníci, skladoví dělníci, řidiči osobních vozidel, servisní technici, obuvníci, obráběči dřeva, montáž elektrotechnických výrobků, zásobování, úklid,
Práce čistá	Administrativa, obsluha plynových kotlen, dozor, měření, obchod, služby, školství, věda výzkum

Doporučené množství mycích a čisticích prostředků pro druhy prací

Druhy prací	Mycí prostředek – mýdlo množství v gr/ měsíc	Čisticí pasta ** množství v gr/ měsíc
Práce velmi nečistá	200	900
Práce nečistá	100	600

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce méně čistá	100	300
Práce čistá	100*	-
Konkrétní upřesnění množství mycích a čisticích prostředků provede zaměstnavatel podle vyhodnocení rizik		
Společně pro všechny druhy prací minimálně dva ručníky za rok.		

7. Závěr

Povinnost poskytovat zaměstnancům nezbytné osobní ochranné pracovní prostředky a účinně je tak chránit před riziky souvisejícími s výkonem jejich práce, má v právním i hospodářském smyslu více dimenzí:

jde o naplnění povinnosti podle § 104 zákoníku práce, tj. povinnosti zaměstnavatele poskytovat zaměstnancům, u nichž to vyžaduje ochrana jejich života a zdraví nebo ochrana života a zdraví fyzických osob, podle pracovněprávních předpisů k bezplatnému používání potřebné osobní ochranné pracovní prostředky. Přitom tuto povinnost nemůže obejít tím, že by toto naturální poskytování nahradil finančním plněním, byť by to eventuálně mohlo být pro něj výhodnější, jde o naplnění povinnosti podle § 101 odst. 5 zákoníku práce, tj. povinnosti zaměstnavatele všestranně pečovat o bezpečnost a ochranu zdraví při práci i u osob, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích, jde o vytvoření důležitého předpokladu k naplnění povinnosti zaměstnance podle § 106 odst. 4 písm. d) zákoníku práce, tj. povinnosti používat při práci osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení, jde o naplnění prováděcího právního předpisu k zákoníku práce, nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků, jde o naplnění povinností vyplývajících ze zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, a z jeho příslušného prováděcího předpisu v předmětném oboru, kterým je nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky. Přitom jde o plnění nejen povinnosti výrobce a navazujícího obchodního řetězce na cestě k uživateli, ale i povinnost zaměstnavatele poskytovat jen ty ochranné prostředky, které splňují podmínky stanovené tímto nařízením, v neposlední řadě jde též o správné propojení pracovně právních předpisů upravujících problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s příslušnými ustanoveními daňových zákonů, tj. zejména s ustanovením § 24 odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, které výdaje (náklady) vynaložené na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a hygienické vybavení pracovišť a výdaje (náklady), k jejichž úhradě je poplatník povinen podle zvláštních zákonů, uznává jako výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení

zdanitelných příjmů.

Literatura:

- zákon č. 262/2000 Sb., zákoník práce, v platném znění,
- zákon č.309/2006 Sb., zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, v platném znění,
- nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků,
- R MO č. 11 z 26. 3. 2009, Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a při výkonu služby.

Otázky:

1. Co si představuje pod pojmem OOPP
2. Jaké jsou hlavní zásady pro poskytování OOPP
3. Které podmínky musí být splněny pro poskytování OOPP
4. Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance ve vztahu k OOPP